

mande af tiden för dessa val, erhållit underrättelse, att Thorsdagen vore härtill utsedd, så hade Herr Talmannen föreställt sig, att denna dag skulle befinnas vara äfven för Andra Kammaren härtill lämplig.

Öfverläggningen förklarades nu vara afslutad, hvarefter, uppå derom af Herr Talmannen framställd proposition, Kammaren fann skäligt bestämman, att val till ledamöter uti de af grundlagen bestämda ständiga Utskotten skulle af Andra Kammaren företagas nästkommande Thorsdag den 24 innevarande månad.

§ 3.

Sedan Kongl. Maj:t nästlidne dag lätit inbjuda Riksdagens ledamöter att i dag klockan 11 förmiddagen tillstädeskomma till gudstjänst i stadens Storkyrka och att derefter sig å Rikssalen infinna, så afgick Kammaren nu till kyrkan, för att, efter derstädes bevistad gudstjänst, uppträda å Rikssalen, hvarest Kongl. Maj:t, jemlikt 34 § Riksdags-ordningen meddelade Riksdagen berättelse om hvad i Rikets Styrelse sedan nästföregående lagtima Riksdags sammanträde sig tilldragit m. m.; och åtskiljdes Kammarens ledamöter vid nedgåendet från Rikssalen.

In fidem
K. H. Sahlström.

Måndagen den 21 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Det vid Kammarens sammanträde den 18 i denna månad förda protokoll blef till justering uppläst och godkändt.

§ 2.

Uppå hemställan af Herr Talmannen beslöt Kammaren, det justering af protokoll skulle verkställas på det sätt, att protokollets innehåll skulle till justering uppläsas, med undantag af de utaf ledamöterna afgifna yttrandena, hvilka, i kanslirummen tillgängliga, derstädes borde af ledamöterna sjelfve genomses och justeras.

§ 3.

Beträffande den benämning Talmannen borde begagna vid upprop af Kammarens ledamöter, hemställde Herr Talmannen huruvida icke endast namnet jemte ordet Herr, borde härvid användas, med bibehållande af

bördsbenämningen för dem af Kammarens ledamöter, som deraf voro i besittning; och, efter det Herr Reutercrona uttalat den önskan att några adliga titlar icke borde begagnas, samt Herr Sven Nilsson yrkat att äfven ordet "Herre" icke heller måtte användas, fann Kammarerna skäligt godkänna Herr Talmannens förslag att tillsvidare iakttagas, intilldess föreskrift i förevarande hänseende kunde varda i blifvande arbetsordning intagen.

§ 4.

Vidare beslöt Kammarerna, efter hemställan af Herr Talmannen, att motionerna, såsom förut öfligt varit, endast skulle i protokollet antecknas under en gifven ordningsföljd, samt, med hvar sitt nummer försedd, der-efter särskildt tryckas och intagas såsom en särskild afdelning af Bihanget till Riksdagens protokoll.

§ 5.

Härefter föredrogs Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen angående Statsverkets tillstånd och behof af den 11 Januari 1867; och blef samma Proposition nu bordlagd.

§ 6.

Till följd af Kammarens vid sammanträde den 18 i denna månad fattade beslut att innevarande dag utse och förordna sin Sekreterare, anmälde Herr Talmannen att till sekreterarebefattningen hos Kammarerna vid innevarande riksdag inkommit ansökningar från Arkivarien i Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt *E. G. Björkman*, Notarien i Kongl. Sundhetskollegium, v. Häradshöfdingen *H. Husberg* och Doktor *J. A. Thurgren*.

Efter föredragning af berörda ansökningar, företogs nu, med slutna sedlar, valet, hvilket utföll sålunda, att Herr *Husberg* erhöll 109 röster; och herr *Björkman* 66 röster; hvadan vice Häradshöfdingen *Husberg* blifvit till Kammarens Sekreterare utnämnd; och blef bud genast affärdadt, som skulle uppkalla honom för att om Kammarens sålunda fattade beslut underrättas.

§ 7.

Vid härefter väckt fråga om tillsättande af Kammarens öfriga kansli- och vaktbetjening, äfvensom om utseende af de ledamöter utaf Kammarerna, som jemlikt 35 § Riksdags-ordningen ega att jemte Talmannen tillsätta denna betjening, beslöt, uppå hemställan af Herr Talmannen, Kammarerna lemna i uppdrag åt den blifvande nämnden att äfven bestämma antalet af den personal, som kunde anses behöflig, och alltså borde för närvarande antagas.

Vidare blef, uppå förslag af Herrar Murén, Sjöberg och Staaff, antalet af komiterade bestämdt till 8 personer, hvilka skulle i morgondagens sammanträde genom slutna omröstning af Kammarerna utses.

§ 8.

Vidare hemställde Herr Talmannen till Kammarens ompröfning huruvida icke med tryckning af Kammarens protokoll och de inom Kammarerna

väckta motioner borde förfaras på sätt brukligt varit inom de forna Riks-Stånden, eller att protokollen och motionerna tryckas, hvarje samling för sig, och de sednare utgörande en afdelning af Bibanget till Riksdagens protokoll.

Herr Bergström, som på begäran erhöll ordet, yrkade att endast motionerna måtte till trycket befordras, ty för protokollen blefve intresset i allmänhet ringa, då deras tryckning vanligtvis droge alltför långt ut på tiden, och en riksdagstidning, väl redigerad, långt bättre uppfyllde allmänhetens anspråk på att få skyndsam underrättelse om Riksdagens förhandlingar, än hvad protokollen kunde åstadkomma.

Efter afslutad öfverläggning beslöt Kammaren att tills vidare endast de motioner, som inom Kammaren väckas, skulle på öfifigt sätt till trycket befordras.

§ 9.

Jemte tillkännagifvande att under de förberedande sammankomster, som af Kammarens ledamöter hållits, fråga uppstått om utväljande af några ledamöter för ombesörjande af Kammarens ekonomiska angelägenheter, hemställde Herr Talmannen huruvida Kammaren ville för detta ändamål nu utse några bland dess ledamöter, till ett antal af tre eller flere, om så ansåges nödigt.

Med bifall till denna hemställan förklarade Kammaren det tre ledamöter skulle för ändamålet utses, och bestämdes uppå förslag af Herrar Per Nilsson från Malmöhus län och Rosenberg, att val af dessa ledamöter skulle ega rum i morgondagens sammanträde, näst efter valet af Komiterade för utseende af kansli- och vaktbetjening.

§ 10.

Härefter förekom fråga om val af suppleanter i de af grundlagen föreskrifna ständiga Utskotten, och hemställde Herr Talmannen till Kammaren huruvida dessa val borde förrättas särskildt för sig eller i sammanhang med valen af ordinarie ledamöter i hvarje Utskott.

Härvid yrkade Herr Per Nilsson från Malmöhus län, det suppleanterne måtte väljas särskildt efter det val af de ordinarie ledamöterna i samtliga Utskotten först försiggått och Herr Murén hemställde att suppleanter måtte utses till ett antal af hälften emot de ordinarie ledamöternes antal.

Efter sålunda slutad öfverläggning beslöt Kammaren att val af ordinarie ledamöter i alla Utskotten skulle, hvart efter annat, först förrättas och sedan alla dessa val försiggått, derefter företagas val af suppleanter i samma Utskott, äfvensom att suppleanter skulle utses till ett antal, motsvarande hälften af de ordinarie ledamöterna uti hvarje Utskott.

§ 11.

Vidare förekom fråga om val af två ledamöter för att, enligt § 80 Riksdags-ordningen hafva inseende öfver Riksdagens Kansli; och blef, efter erinran af Herr Sjöberg, det Riksdagens Kansli ännu på någon tid sannolikt icke komme i verksamhet, beslutadt att med utseende af nu ifrågasatte ledamöter skulle tills vidare anstå.

§ 12.

Herr Talmannen tillkännagaf, det Herr von Troil anhållit att ordet måtte honom lemnas, innan Herr Sjöbergs nu på föredragningslistan närmast följande motion till handläggning företogs, och då till följd häraf Herr von Troil nu blifvit uppropad, uppläste han följande motion med förslag till åtskilliga bestämmelser, afsedda att införas i Riksdagens arbetsordning.

Föredragningen afbröts nu af anledning nästföljande § innehåller.

§ 13.

Efter anmälan företrädde vice Häradshöfdingen H. Husberg, dervid han af Herr Talmannen underrättades, att Kammaren utsett och förordnat honom till sin Sekreterare under detta riksmöte, hvarjemte han anmodades intaga den för Sekreteraren i Kammaren afsedda plats.

Sekreteraren öfvertog derefter protokollsföringen, som af undertecknad således lemnades.

In fidem

K. H. Sahlström.

§ 14.

Herr Witt erhöll på begäran ordet och yttrade: Ut i det nyss upplästa förslaget finner jag åtskilliga föreskrifter, hvilka icke kunna undgå att blifva föremål för anmärkningar, såsom alldeles icke ställda i öfverensstämmelse med grundlagen. Sålunda föreslås att protokollen skola i möjligaste korthet upptaga, bland annat, namnen på de ledamöter som i öfverläggningen deltagit och i hvad syfte desse yttrat sig, hvaremot Riksdags-ordningen bjuder att icke någon ledamot må vara berättigad att tala utom protokollet, hvilket jag finner vara liktydigt dermed, att hvarje ord, så vidt möjligt är, skall till protokollet antecknas. Visserligen finnes äfven stadgadt att ur protokollet må vid justeringen, med Kammarens bifall och den talandes begifvande uteslutas dennes uttryck, men detta är undantag och icke regel, och vi böra vara ytterst försigtige att vi icke i arbetsordningen intaga annat än det, som är i fullkomligaste öfverensstämmelse med grundlagen. Ut i det af Herr Sjöberg framlagda förslaget föreskrifver § 7, angående verkställande af de i Riksdags-ordningen § 37 föreskrifna val af ledamöter i Riksdagens ständiga Utskott, att dessa val verkställas antingen omedelbart af Kammarens samtliga ledamöter eller medelbart genom elektor. Detta är ej heller alldeles fullkomligt öfverensstämmande med grundlagen, som stadgar att desse ledamöter väljas antingen omedelbart, eller, *om Kammaren så beslutar*, genom elektor. Således är det omedelbara valsättet det utaf grundlagen i främsta rummet afsedda, men för det sednares användande erfordras ett formligt beslut af Kammar. Detta är, efter mitt sätt att se, en ingalunda oväsentlig skilnad, hvilken förtjenar ett noggrannt iakttagande.

Efter tillkännagifvande af Herr Talmannen, det Herr Sjöbergs motion ännu icke blifvit till öfverläggning föredragen, fortsatte

Herr Witt sålunda: Må det tillåtas mig, att, då begge motionerna omfatta samma ämne och den ena af dem är föredragen, nu endast tillägga att Herr Sjöbergs förslag äfven innehåller åtskilligt, som jag anser mindre lämpligt, t. ex. den föreskrift, att, ifall valen förrättas genom elektor, dessas antal skall vara en femtedel af närvarande ledamöter, då beslutet fattas. Härom innehåller grundlagen alldeles icke något stadgande, och såsom jag förut anmärkt böra vi använda yttersta försigtighet, då vi antaga en arbetsordning, att deruti icke något må inflyta, som icke eger stöd i gällande grundlag.

Herr Sven Nilsson: Jag kan icke annat än instämma med Herr Talmannen i afseende på hans åsigt om föredragningen, ty sannt är att Herr Sjöbergs motion ännu icke är föredragen, och därför vill jag ock endast vända mina anmärkningar mot det förslag till arbetsordning, som den högt aktade representanten för Mahmö stad nyss uppläst. Deruti yrkar han till en början, så vidt jag vid uppläsningen kunde fatta, att protokollen skola i möjligaste korthet upptaga, bländ annat, namnen på de ledamöter, som i öfverläggningen deltagit och i hvad syfte desse yttrat sig. Jag, för min del, önskar dock bibehållandet af det gamla sätet att föra protokollet, med intagande af fullständiga yttranden, ty, ehuru jag har mycken aktning för de värde herrarne här på läktaren midt emot mig, så tror jag ändock att ej så få exempel finnas derpå, att de någon gång grundligt misstagit sig, då de icke lyckats att alltid uppfatta en talares ord och mening. Om sådant händer vid protokollet, så hjälpes detta lätt vid justeringen. Vidare föreslår motionären att skriftliga anföranden, med undantag af motioner, ej må i Kammaren uppläsas. Jag vågar dock tro att äfven den skickligaste talare mängen gång kan behöfva det skrifna ordet till hjälp, då sifferuppgifter, m. m. dylikt, förekomma hvilket man med minnet icke förmår någon längre tid qvarhålla. Ytterligare hemställer motionären att i hvarje fråga, som utgör föremål för särskild proposition, ingen talare må yttra sig mer än tvänne gånger. Detta förefaller mig såsom ett betänkligt ingrepp uti den, hvarje riksdagsman tillförsäkrade fria yttranderätten, och ehuru man genom ett obegränsadt bruk af densamma kan, såsom i det Stånd jag fordom tillhörde, få höra samma sak mångfaldiga gånger sägas om igen med föga förändring i ordalagen, så utsätter jag mig heldre för dessa, vanligen kallade om-tuggningar, än jag äfventyrar det minsta band på en hvars fria yttranderätt. Vidare föreslås att, vid val, som inom Kammaren verkställas, valsedlarne skola inför Talmannen afgifvas, men att deras öppnande och rösternas hopräknande skall verkställas i något till sessionssalen gränsande rum, allt under iakttagande af vissa härför gifna föreskrifter. Visserligen begagnades detta sätt att tillvägagå ej så sällan i det fordna Bonde-Ståndet, och användes der utan all olägenhet, men jag är ej rätt säker, om jag vågar, under så väsendtligen förändrade omständigheter, tillstyrka användandet af detsamma härstädes. Motionären har äfvenledes, såsom jag tyckte mig märka, rigtat en bekyllning mot de fordna Utskottens kanslier, gående derpå ut, att personalen inom dessa, genom alltför vidlyftiga och omständliga betänkanden, vållat långsamheten af våra riksdagar och af arbetena derstädes. Jag vågar dock tillbakakasta en dylik anspel-

ning, och tager derpå till bevis förhållandet vid sednaste riksdag, då arbetet, af allmänt kända och erkända orsaker, till en början visserligen gick ganska långsamt, hvartill Riksdagens kanslipersonal dock ingalunda hade någon skuld, men derefter påskyndades arbetet så, att intet rimligt skäl till klagan förefinnes, och med den påföljd att riksdagen ock kunde afslutas långt före den tid, man annars varit van att härför beräkna. Hvad vidare beträffar motionärens yrkande, om Utskotts-betänkandenas uppställande på ett mer kortfattadt och knapphändigt sätt, än hittills varit brukligt, så vill jag ej bestrida att detta sätt må medföra vissa fördelar för dem, som ega högre bildning och vidsträckta kunskaper, men för dem, som lika med mig befinna sig på en annan och lägre ståndpunkt i detta hänseende, för oss, som behöfva en fullständig utredning af ärendena, för att erhålla en noggrann och på rigtiga grunder fotad kännedom om desamma, för oss, säger jag, skulle en dylik förändring blifva ganska ovälkommen. Vidare hemställes uti motionen, att förslag till ny, samt till ändring af gällande lag eller förordning, som af någon Kammarens ledamot väckes, bör af motionären fullständigt formuleras, men då vi ofta varit vittnen till huruledes författningar, uppsatta af en samling så lagkunige män, som väl Lag-Utskottet bör anses kunna räkna inom antalet af sina ledamöter, ofta nog slopas och kasseras utaf Högsta Domstolen, huru vill man då rimligtvis begära att en stackars motionär ensam skall kunna förmå uppställa sina förslag i fullt författningsenlig form? — Efter afslutandet af dessa anmärkingar vill jag endast tillägga, att så få reglementariska föreskrifter, som möjligt, äro de bästa, och, anslutande mig till en viss känd personlighet, som yttrade de allbekanta orden: "ju simplare, ju enklare", anser jag att ju enklare arbetsordningen blir, desto bättre skall den uppfylla sitt ändamål.

Herr Hægström: Huru jag endast efter en flygtig uppläsning kunnat inhemta någon kännedom om Herr von Troils förslag, måste jag dock nedlägga min protest mot några deruti förekommande hemställanden. Sålunda föreslår han dels att i hvarje fråga, som utgör föremål för öfverläggning och särskild proposition, ingen talare må yttra sig mer än tvänne gånger, dels ock att skriftliga anföranden, med undantag af motioner, ej må i Kammaren uppläsas. Huru vill man sammanställa dylika yrkanden med 52 § gällande Riksdags-ordning, som ovilkorligen bjuder, att vid Kammaras sammanträde hvarje dess ledamot eger rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under öfverläggning komma, och om lagligheten af allt, som inom Kammaren sig tilldrager? Jemförer man vidare dessa motionärens förslag med 78 § Riksdags-ordningen, som stadgar, att uti de reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos Kammarne och Utskotten anses till iakttagande jemte grundlagarne nödiga, icke något må införas, som mot grundlag eller annan gällande lag strider, så synes mig underligt, att man velat framlägga förslag af den beskaffenhet, som de af mig nyss anmärkta, mot hvilka jag ock, på grund af ofvanåberopade grundlagsparagrafer, härmedelst velat nedlägga min protest, för den händelse jag möjligtvis icke skulle vara tillstades, då förslagen till slutligt afgörande hos Kammaren förekomma.

Herr Ifvarsson: Jag vill vid detta tillfälle inskränka mitt yrkande derhän, att ett tillfälligt Utskott må af Kammarén tillsättas, till hvars handläggning dessa båda motioner må hänvisas. Den sednast väckta motionen erhåller här, enligt min öfvertygelse, ganska ringa sympati, ty dertill är densamma alltför mycket genomgripande och alltför litet ställd i öfverensstämmelse med grundlagen, och jag må för egen del bekänna det jag, i likhet med min ärade vän Sven Nilsson, tror, att ju färre de reglementariska föreskrifterna blifva, desto bättre och friare bedrifves riksdagsarbetet. Med stigande erfarenhet af detta arbetes beskaffenhet utbildar sig så småningom själfmakt en arbetsordning, som troligen kommer att erbjuda långt bättre föreskrifter än dem vi nu på förhand kunna utarbета. Emellertid hemställer jag, att det blifvande Utskottet måtte komma att bestå af sju personer, och att de båda väckta motionerna måtte till behandling af detta Utskott hänvisas.

Herr Staaß: För min del har jag tyckt att båda de väckta förslagen till reglementariska föreskrifter för Kammaréns arbeten äro alltför vidlyftiga, och att särdeles det sista, ifall det konsequent genomföres, skulle komma att orsaka högst betydliga och ytterst betänkliga inskränkningar uti den en hvar af Riksdagens medlemmar tillförsäkrade fria yttranderätten, och då det är af vikt att härvid gå till väga med mycken betänksamhet, på det vi icke må tillåta oss något, som är mot grundlagen stridande, yrkar jag förslagets bordläggande, på det vi må blifva i tillfälle att deraf taga närmare kännedom, samt att det derefter måtte behandlas på samma gång med Herr Sjöbergs förslag.

Herr Hedlund: Anseende en förberedande diskussion ej vara ogagnelig, då mer än en återremiss möjligen kan derigenom förekommas, vill jag här uttala min mening vara, det inga inskränkningar i yttranderätten må af Kammarén medgifvas. Mot långa och tråkiga anföranden, vare sig skriftliga eller muntliga, har Kammarén mer än en utväg att visa sin otålighet, utan att något behöfver derom stadgas.

Rörande den 24:de §:n i Hr Sjöbergs förslag anhåller jag få föreslå i densamma följande förändrade lydelse: "Ledamot, som erhållit ordet, skall yttra sig, stående; beroende det af honom själf att yttra sig från sin plats eller från annan för talare särskildt anvisad plats."

Sedan öfverläggningen sålunda fortgått, beslöts på framställning af Herr Talmannen att, jemte Herr von Troils nu framlagda förslag, jemväl Herr Sjöbergs i samma ämne afgifna, på bordet hvilande motion skulle föredragas, och yttrade sig derefter vidare sålunda:

Herr Bergström: Redan vid åhörandet af uppläsningen utaf Herr Sjöbergs ifrågavarande motion yttrade jag mitt förmenande, att den lemnade rum för viktiga anmärkningar med afseende å både hvad deri blifvit föreslaget och hvad deri sakuades. Sedan motionen blifvit tryckt och jag derigenom fått tillfälle närmare granska densamma, beder jag nu att få framställa mina anmärkningar, de der tillkommit endast i afsigt att i min ringa mån söka bidraga till åstadkommande af en så god arbets-

ordning som möjligt, och hvilka Kammaren derföre anmodas att med tålmod åhöra.

Hvad först angår föreslagna titeln: "Arbetsordning för Riksdagens Andra Kammare", så torde denna, i öfverensstämmelse med uttryckssättet i 78 § Riksdags-ordningen, böra utbytas mot titeln: "Reglementariska föreskrifter för riksdagsgöromålen och ordningen hos Andra Kammaren".

Den i förslaget 3 § 3 mom. afsedda förteckning å Kammarens ledamöter torde äfven böra innehålla uppgift å ledamöternes bostad i hufvudstaden och deras vanliga postadresser. Genom uppgift i förra afseendet beredes Kammarens ledamöter en större lättnad vid uppsökande af hvarandras bostäder, och genom uppgift i sednare afseendet möjliggöres brevexling emellan Kammarens ledamöter emellan riksdagarne.

Då Kammaren redan beslutat att omedelbart välja ledamöter i Utskott, torde hvad förslaget innehåller, för den förutsatta händelse att utskottsvalen komme att genom elektorers verkställas, böra ur förslaget utgå.

Kammaren har redan beslutat och företagit val af tre ledamöter att handhafva vården om Kammarens ekonomiska angelägenheter. Vid sådant förhållande anser jag nödigt att bestämmelse derom äfven intages i den så kallade arbetsordningen.

§§ 5 och 7 i förslaget förutsätta och onförmåla förslag af Talmanen, innan Kammaren bestämmer tid för verkställande af de i åberopade §§ omnämnda val; icke så 6 § med afseende å val af ledamöter i Talmansnämnden. För min del kan jag icke inse någon anledning till den af mig anmärkta skiljaktighet. Lika litet förmår jag inse, hvarföre 5 och 7 §§ tala om "tid" för val; men deremot 6 § om "dag och tinne" för sådan förrättning.

Vidare anser jag det uttryckligen böra tillerkännas Kammaren rättighet att bestämma tid för verkställande af de i förslaget 17 § omförmålda val af ledamöter dels i den Nämnd, hvarom stadgas i Riksdags-ordningens 69 §, dels ock af valmän för utseende af Riksdagens Justitieombudsman, af Komiterade för utöfvande af vård om tryckfriheten och af Fullmäktige i Riksbanken och Riksgälds-kontoret.

Samma anmärkning gäller i afseende å bestämmande af tid för val af de tvänne ledamöter, hvilka jemlikt 80 § Riksdags-ordningen skola tillsannans med lika många ledamöter af Första Kammaren hafva inseende öfver Riksdagens Kansli.

Förslaget 16 § 1 mom. afser två händelser, den ena, att Medkammaren bör underrättas om de inom Kammaren förrättade val af ledamöter och suppleanter i de ständiga Utskotten och den andra, att utgången af val till särskildt Utskott bör meddelas Medkammaren och vederbörande ständigt Utskott. Dessa båda fall böra, enligt mitt omdöme, skarpare särskiljas, än vid momentets nuvarande redaktion egt rum.

16 § 2 mom. torde böra uppflyttas till 13 § och utgöra sistnämnde §:s andra moment.

Enligt Riksdags-ordningens 51 § är det Kammarens Talman, som utfärdar kallelse till Kammarens sammanträden. Förslaget 21 §, såsom deremot stridande, torde böra utgå.

På grund af förslaget 24 § kan en tribun för talare upprättas. Tillvaron af en talaretribun gifver en väsendtligen olika karakter åt före-

dragen mot hvad förhållandet blir, om hvarje ledamot får yttra sig stående på sin plats. Jag föreslår därför uttagande från ifrågavarande § af orden "eller annan för talare särskildt bestämd plats".

Förslagets 26 § förutsätter såsom gifven rättigheten för ledamot att skriftligen yttra sig. En sådan rättighet, utom hvad angår skriftliga motioner, anser jag icke böra Kammarens ledamöter inrymmas. Om icke ovillkorligt förbud mot uppläsande af skriftligen utarbetade föredrag, på sätt Herr von Troil, med hvilken jag i detta afseende instämmer, yrkat, kan åstadkommas; skulle jag gerna se en bestämmelse i den så kallade arbetsordningen, af innehåll att uppläsande af skriftligen utarbetade föredrag må, så vidt möjligt är, undvikas.

Hvad angår förslagets 27 § och orden deri: "Protokollet skall innehålla ämnet etc." föreslår jag utbyte af ordet "innehålla" mot "upptaga".

Hvad angår tiden för justerande af protokollet, hvarom stadgas i förslagets 28 §, anser jag böra bestämmas, att protokollet för ett sammanträde bör uppläsas och justeras vid början af ett följande. Kunna de tjenstemän, hvilka äro förordnade för att anteckna ledamöternes yttranden, medhinna att uppsätta sådana yttranden till påföljande dag; bör sekreteraren väl ännu lättare kunna hafva protokoll vid ett sammanträde färdigt till justering vid ett påföljande. För öfrigt anser jag förande af fullständigt diskussionsprotokoll, hvilket lättast och säkrast kunde åstadkommas på stenografisk väg, icke böra föranleda till fullständig tryckning af diskussionsprotokollen, utan förnyar jag mitt förslag om utgifvande af en riksdagstidning, hvari Kammarens förhandlingar med så stor korthet, som är möjlig, med urskilning refereras.

I fråga om 32 § i förslaget föreslår jag utbyte af ordet "föredragningslista" mot "dagordning". Det förra uttrycket är mindre lämpligt för en riksförsamling; det sednare har Europeisk betydelse och klang.

Vid slutet af hvarje sammanträde bör Talmannen uppgöra dagordningen för det följande; dock så, att 30 ledamöter ega fördrå dagordningens bestämmande genom Kammarens beslut.

De böter, som i 38 § föreslagits, anser jag icke böra ifrågakomma. Den, hvilken emottagit ett så stort prof på medborgerligt förtroende, att han blifvit vald till representant, måste antagas vilja fullgöra sin pligt af inre mening utan straffhot. Vid sådant förhållande torde förslagets 39 §, som innefattar bestämmelser om sättet för redovisning af böterna, böra utgå.

Beträffande 40 § föreslår jag dess förändring till följande lydelse:

"I särdeles trängande fall kan afvikelse ega rum från ofvan gifna föreskrifter, så vidt de icke bero på grundlagsbestämmelser, om nemligen Kammaren beslutar sådan afvikelse."

Hvad angår bestämmelser, som i det af mig granskade förslaget saknas, torde jag först få påpeka nödvändigheten deraf, att redan nu, innan de händelser, då Kammaren eger sjelf välja Talman, inträffa, meddela bestämmelser om ett kvalificeradt valsätt. Talman bör efter mitt förmanande icke utses genom enkel röstpluralitet. För ett giltigt val bör erfordras öfver hälften af rösterna. Uppnås icke vid första omröstningen ett sådant röstetal, bör nytt val anställas antingen efter Danskt eller Franskt mönster.

Vidare anser jag böra bestämmas en tid, inom hvilken Utskotts betänkande bör tryckt utdelas till Kammarens ledamöter, innan det i Kammararen föredrages; likasom jag anser enskild ledamot af Kammararen böra tillerkännas rättighet att låta trycka och utdela förslag till ändringar af Utskotts betänkanden, innan desamma till slutligt afgörande förekomma.

Ytterligare tror jag i den så kallade arbetsordningen böra upptagas bestämmelser derom, att motioner af Kammarens ledamöter må kunna på hvarje steg af behandlingen återtagas, men också omedelbart upptagas af annan ledamot. Detsamma torde böra gälla i fråga om förslag till ändringar i Utskotts betänkanden.

Lika med Herr von Troil tror jag det vara lämpligt stadga, att motioner i ämnen, som röra stiftande, ändring eller upphäfvande af lagar, böra vara bestämdt formulerade och affattade i form af lag.

Vidare finner jag nödigt, att Kammararen, för den i 63 § Riksdagsordningen afsedda händelse, att ett af Kammararen fattadt beslut varder från Medkammararen med ändring återlemnadt till Kammararen, har för sig klart, huruvida det Kammarens tillfälliga Utskott, som förut handlagt det ärende, hvari Kammararens beslut meddelats, må anses såsom upplöst, i och med detsamma berörda Utskott afgifvit sitt betänkande till Kammararen eller bör antagas ega fortsatt tillvaro, så att ärendet ånyo kan till samma Utskott förvisas, eller ock om ett nytt tillfälligt Utskott kan för ärendets behandling tillsättas. Bestämmelser i dessa afseenden torde böra meddelas i den så kallade arbetsordningen.

Slutligen saknar jag i förslaget alla bestämmelser, som normera och gifva form åt ledamöters inom Kammararen rätt att hos Hans Majestäts rådgifvare göra förfrågningar eller så kallade interpellationer. Det lider icke tvifvel, att ju, när rådgifvarne behaga deltaga i Kammararens öfverläggningar rörande ämnen, som förekomma å dagordningen, de upplysningar framkomma, hvilka Kammararen tarfvar. Hvad jag egentligen afser, är interpellationer utom den allmänna dagordningen. I detta afseende tror jag det böra stadgas, att ledamot, som vill framställa en sådan interpellation, bör vid ett förutgående sammanträde ingifva interpellationen skriftligen och med ett bestämdt innehåll affattad till Talmannen, som meddelar interpellationen till vederbörande minister och upptager den på dagordningen; dock torde en sådan interpellation icke få framställas utan Kammararens samtycke, hvilket, om det fordras, bör bestämmas genom omröstning utan förutgående öfverläggning.

Herr Key: Jag är i viss mån förekommen af en annan talare, och anser, i likhet med denne, att en granskning i detalj af det vidlyftiga förslaget till arbetsordning skulle här draga för länge ut, och att förden skull en komité bör nedsättas att verkställa sagda granskning; men jag ber derjemte få äran föreslå, att ett bestämmande, som saknas i förslaget, måtte deri få inflyta, nemligen en paragraf af följande innehåll:

“Det underdåniga helsningstal, som det åligger Talmannen att i Kammararens namn, vid Riksdagens öppnande, till Konungen framföra, skall, innan det hålles, i Kammararen uppläsas och justeras.” Det torde vara öfverflödigt förklara, att denna min framställning icke har afseende å eller i någon mån är föranledd af det vackra och väl sagda tal vi i förrgår hörde på

Rikssalen; men då det ligger inom tänkbarhetens område, ehuru det visst icke är att förmoda, att en Talman i Kammarens namn skulle inför thronen kunna yttra en mening, som icke är majoritetens inom Kammaren, och då mitt förslag derjemte afser att i sin mån befrämja utvecklingen af en sannt ministeriel ansvarighet, så har jag vågat tro, att detta stadgande, som, med ett omsorgsfullt bibehållande af grundlagens form och i full öfverensstämmelse med dess andemening, att det nya statsskicket — detta samhällets så att säga anlete — vill befördra konstitutionellt uttryck och lif, icke saknar all befogenhet. Jag får fördenskull äran anhålla, att mitt yttrande, med stöd af 58 § Riksdags-ordningen, måtte få medfölja till den komité eller det enskilda Utskott, som jag förmodar blifva tillsatt.

Herr Talmannen yttrade: Innan denna öfverläggning vidare fortgår, anser jag mig böra hemställa, huruvida Kammaren önskar att omedelbart till afgörande företaga ifrågavarande tvänne motioner, eller om icke, före ett sådant afgörande, desamma må för närmare granskning till Utskott hänvisas.

I anledning häraf yttrade:

Herr Ola Jönsson: Ehuru utmärkta de båda framlagda förslagen än må vara, anser jag det dock vara omöjligt för Kammarens ledamöter att nu omedelbart afgöra desamma, hvarföre jag, i likhet med Herr Carl Hvarsson önskar, att de först måtte hänvisas till handläggning utaf Utskott, innan de till slutligt afgörande i Kammaren förekomma.

Herr von Troil: Äfven jag anser alldeles nödvändigt att ärendet hänvisas till handläggning utaf Utskott, men då olika tankar här yttrats om beskaffenheten af detta Utskott, i det att tvänne ledamöter härför yrkat tillsättande af ett "tillfälligt" sådant, andra åter af en särskild komité, tager jag mig friheten hemställa, huruvida icke ett "särskildt" Utskott här vore det lämpligaste; åtminstone erfordrar handläggningen af mitt förslag ovilkorligen ett sådant, enär deruti innefattas bestämmelser, som röra båda Kamrarne.

Herr Sjöberg: Jag förenar mig så mycket heldre med Herrar Carl Hvarsson och Ola Jönsson, som jag förut yttrat mig om nödvändigheten af att tillsätta ett tillfälligt Utskott för handläggningen af detta ärende. Hvad särskildt Herr von Troils förslag beträffar, så berör det dels Andra Kammarens enskilda, dels båda Kamrarnes gemensamma angelägenheter, och kan därför icke blifva föremål för behandling af tillfälligt Utskott, så vida han icke vill afskilja från detsamma de delar, som angå båda Kamrarne. Inom Första Kammaren har, efter hvad jag hört uppgifvas, förslag till arbetsordning för nämnda Kammare redan blifvit väckt och hänvisadt till tillfälligt Utskott, och jag anser, att äfven min förevarande motion bör på enahanda sätt behandlas.

Sedan Herr Talmannen hemställt, att diskussionen, som redan börjat omfatta de båda i förevarande ämne väckta förslag, måtte på ena-

handa sätt få fortsättas, och Kammaren till denna hemställan lemnat bifall, fullföljdes öfverläggningen, dervid sig yttrade:

Herr Witt: Redan förut har jag yttrat, att i de framlagda förslagen förekomma stadganden, som icke äro i full öfverensstämmelse med grundlagen, och således icke heller böra af Kammaren godkännas. Såsom exempel härpå må jag anföra § 25 i Herr Sjöbergs förslag, som föreskrifver att motion skall aflemnas i två exemplar, af hvilka det ena bilägges protokollet och det andra öfversändes till vederbörande Utskott. En dylik föreskrift fanns visserligen i gamla Riksdags-ordningen, men igenfinnes icke i den nya, som endast säger att motion bör alltid skriftligen till protokollet aflemnas. Det är således icke grundlagsenligt att i arbetsordningen föreskrifva en motionär att aflemna tvänne exemplar af motionen, ty lika väl och med samma rätt kunde man tvinga honom att aflemna den i tjugo exemplar, ja till och med att låta trycka densamma. Jag kommer således att opponera mig mot införande i arbetsordningen af hvarje föreskrift, som icke är i full öfverensstämmelse med grundlagen. — Beträffande frågan om sättet för utväljande af ledamöter i Utskotten jemte deras suppleanter, hemställer jag, huruvida det på något vis kan anses lämpligt att i arbetsordningen införa föreskrifter för ett valsätt, som vi alla ansett förkastligt, då vi utan tvekan antagit det omedelbara valsättet, mer än väl ihågkommande all den villervalla och oreda, som i de forna Riks-Stånden vållades genom Utskottsvalens förrättande utaf dertill utsedde elektor. Det är ock utan tvifvel grundlagens innersta mening och med dess anda mest öfverensstämmande, att dessa val företrädesvis förrättas omedelbart, då i andra rummet val genom elektor finnes medgifvet. Åtskilliga andra §§ torde tåla ett noggrannt skärskådande, men då jag icke vill utsträcka diskussionen alltför långt, så vill jag endast fästa mig vid § 24 i Herr Sjöbergs förslag, som bjuder, att ledamot, som erhållit ordet, skall yttra sig stående och från sin plats eller annan för talare särskild bestämd plats. Att införa en särskild tribun anser jag icke vara lämpligt för våra förhållanden, ty densamma skull endast och allenast gifva allt för stor öfvervigt åt talare ex professo. Deremot anser jag frihet för ledamöterna att välja den plats för sitt föredrag de behagade böra medgifvas, ty det kan ju hända t. ex. att en talare, med kleut bröst eller svag organ, icke höres från den plats han i Kammaren innehar, och då bör honom vara tillåtet att tala från den plats, han för sig anser lämplig.

Herr Rosenberg: Jag tror nog, att en hvar kan hafva anmärknin-
gar att framställa mot de föredragna förslagen till arbetsordning för Kammaren, men jag hemställer huruvida det är tänkbart och möjligt att nu kunna omedelbart handlägga och afgöra denna fråga. Jag anser detta vara rent af omöjligt och därför yrkar jag tillsättande af ett tillfälligt Utskott för detta ändamål. Några allmänna regler för ärendenas behandling är, enligt min åsigt, allt hvad vi för närvarande behöfva, och så litet reglementerande som möjligt anser jag nu medföra största fördelen, då vår sammansättning ännu är alltför ny för att kunna med säkerhet utvälja de former, hvaruti riksdagsarbetena framdeles lättast och säkrast

böra röra sig; småningom utbildar sig nog härutinnan en gifven praxis, som då blifver bästa vägledningen för uppgörande af dylika föreskrifter. Jag vill derföre nu icke inlåta mig på någon recension af de båda förslagen, ty dermed komma vi sannerligen icke ur fläcken, utan jag inskränker mig endast till det yrkande, att till en början tillsättes ett tillfälligt Utskott för ärendets handläggning, icke något särskildt Utskott, hvilket, enligt min åsigt, alldeles icke är behöfligt, då frågan rörers arbets-ordningen endast för Andra Kammaren.

Herr Ahlgren: Äfven jag har visserligen anmärkningar att göra mot åtskilliga punkter i förslagen, men då fråga nu uppstått att remittera ärendet till handläggning af ett tillfälligt Utskott, så vill jag icke upptaga en dyrbar tid, som jag anser bättre kunna användas, med framställandet af dessa mina anmärkningar, förbehållande mig likväl min rätt, att, om jag dertill finner mig befogad, vända mig till det blifvande Utskottet med en promemoria, innehållande hvad jag i nämnda hänseenden vill påpeka; och jag hemställer huruvida vi icke litet hvar kunde göra på samma sätt, hvarigenom en vidlyftig, men på det hela föga nytta medförande diskussion kunde undvikas.

Herr Svensén: För min del anser jag bäst att en komité, bestående af t. ex. sju personer, utses bland Kammarens ledamöter för handläggning af detta ärende, som icke synes mig vara af beskaffenhet att böra af ett tillfälligt Utskott behandlas. Icke heller tyckes mig ligga så synnerlig vikt uppå att detta arbete företages före alla andra, såsom åtskillige talare här påstått; men deremot anser jag det vara i sin ordning att den blifvande komitéen erhåller fullständig kännedom om alla de anmärkningar, som hafva blifvit mot förslagen framställda, och då jag föreställer mig att det icke gerna kan vara möjligt för den ende tjänstgörande notarien, Kammaren för närvarande eger, att ensam hinna uppfatta och återgifva allt hvad här blifvit anfördt, anser jag lämpligt att de, som haft anmärkningar att göra, skriftligen må formulera desamma för att till komiterade öfverlemnas. I en erinran, som här blifvit gjord, anhåller jag att få instämma, nemligen i Herr Keys yrkande, att det helsningstal, som det åligger Talmannen att i Kammarens namn, vid riksdagens öppnande, till Konungen framföra, skall, innan det hålles, i Kammaren uppläsas och justeras, och yrkar jag att denna föreskrift äfven måtte i arbetsordningen införas.

Herr Sjöberg: Jag vill icke synnerligen länge uppehålla Kammarens tid, då man rimligtvis icke kan fatta annat beslut, än att hänvisa detta ärende till behandling af Utskott eller komité, innan det till slutligt afgörande här förekommer, men jag kan icke alldeles underlåta att bemöta några af de anmärkningar, som mot mitt förslag här blifvit framställda. Hvad i sådant hänseende först beträffar en talaresh yrkande, att titeln "Arbetsordning för Andra Kammaren", måtte utbytas mot den på ordalydelsen i 78 § Riksdags-ordningen grundade "Reglementariska föreskrifter, som för riksdagsgöromålen och ordningen hos Kammaren anses till iakttagande nödiga", så vet jag just icke, om den till hälften främmande benämningen "reglementariska föreskrifter", kan hafva något före-

träde framför det Svenska ordet Arbetsordning; och lika litet ser jag någon fördel ligga uti att utbyta det främmande, om icke ordet, åtminstone begreppet, "dagordning" mot ett godt och Svenskt uttryck, "föredragningslista", som åtminstone har det företrädet framför det förra, att ega mer än flera tiotals års häfd vid våra riksdagar samt andra allmänna sammanträden och förhandlingar. Det blir emellertid alltid en smaksak, att välja mellan flera likbetydande uttryck, och lärer väl dylika smakfrågor icke utgöra fullgiltig anledning att förkasta förslaget, ifall det i öfrigt finnes bestå provvet. Vidkommande derefter Herr Witts klander af den i förslaget influtna föreskriften att val af ledamöter i Utskotten skola verkställas medelbart genom elektorer, om Kammarerna så beslutar, så har han icke mindre än tvänne särskilda gånger med mycken känslsamhet betonat detta såsom ett svårt fel i förslaget, då nu Representationen, vid Riksdagens första sammanträde, inom båda Kamrarna beslutat att härvid använda det omedelbara valsättet. Det torde dock vara väl mycket begärdt, att de komiterade, som uppsatt förslaget, på förhand skulle vara underkunnige om hvad den blifvande Riksdagen skulle besluta i detta fall; och jag hemställer, huruvida det icke tvärtom varit ett betänkligt förbiseende af grundlagens bud, att icke omnämna båda alternativerna, då Riksdags-ordningen sjelf förutsätter, att de båda kunna komma att användas. Jag vågar med all bestämdhet försäkra, att grundlagens bud äro mig lika dyrbara, som någonsin för Herr Witt, och att jag i nitälskan för dess helgd icke låter mig öfverträffas, vare sig af honom eller af någon annan inom riksförsamlingen. — Att anmärkningar och erinringar med skäl kunna framställas mot förslaget, inser jag måhända bättre än någon annan, ty intet verk finnes väl från början så fullkomligt, att det icke kan blifva föremål för olika tankar och bedömanden; och jag gläder mig deröfver, att en mångsidig granskning kan komma förslagen till del, ty denna leder otvifvelaktigt till fördel för saken i sin helhet. Af denna anledning önskar jag ock, att, såsom jag förut nämnt, ärendet må förvisas till ett Utskott, som kan taga detsamma under närmare ompröfning och skärskådande. Då så mycket redan är i saken ordadt, vill jag icke längre pröfva Kammarernas tålamod eller vidare taga dess tid i anspråk med vederläggande af anmärkningar, som, ehuru de, efter mitt förmenande, äro till större delen mindre väl grundade, lämpligast afhandlas i ett Utskott.

Herr Witt: Den sednare talarens ord styrka mig ännu mer i den tanke jag förut hyser, eller att en arbetsordning måste uppgöras, om jag så får säga, af sig sjelf. Såsom exempel för denna min åsigt vill jag anföra 7 § af Herr Sjöbergs förslag, hvilken jag önskar måtte ur arbetsordningen utgå sedan Riksdagens båda Kamrar nu en gång, i enlighet med Riksdags-ordningens andemening, beslutat använda det omedelbara valsättet för utseende af Utskottens ledamöter och suppleanter. Jag har aldrig klandrat att denna § blifvit i förslaget intagen, men väl att densamma der skulle bibehållas och kvarstå, ty jag anser att vi skulle kompromettera oss, ifall vi nu intaga föreskrifter derom, huru det bör tillgå vid Utskottsledamöternes tillsättande genom elektorer, sedan vi nyligen förkastat ett sådant valsätt, emedan det i alla tider medfört olägenheter

af betänkligaste slag. Slutligen vill jag endast anmärka, att grundlagen icke talar om några komitéer, utan endast om Utskott, och att således endast ett sådant, behörigen tillsatt, skall handlägga ifrågavarande ärende.

Herr Lindström: Nödvändigt är väl, att antingen en *komité* eller ett *Utskott* (benämningen är likgiltig), kommer att taga detta ärende under öfvervägande. Här är således nu blott fråga om hvilket slag utaf Utskott, som härtill erfordras. Enligt min åsigt kan intetdera af de i grundlagen omnämnda Utskotten härvid komma i fråga; ej de ständiga, hvilka hafva sina bestämda ärenden att handlägga, ej heller de särskilda, hvilka blott äro att betrakta såsom supplementer till de ständiga Utskotten. Återstår således blott de tillfälliga Utskotten, men 3:dje mom. af 63 § Riksdags-ordningen innehåller ett hinder för dessa ordningsfrågors hänskjutande till ett dylikt Utskott, då nämnda mom. innehåller att Utskottets beslut skall genom utdrag af protokollet delgifvas Medkammaren, som derpå om frågan beslutar antingen genast eller efter dess hänvisning till ett för frågans vidare utredning inom Kammaren tillsatt Utskott. Jag hemställer nu, huruvida det är rimligt att ett ordningsmål, som angår endast Andra Kammaren, skall meddelas Första Kammaren och äfven af dess ledamöter afgöras. Hvad har denna Kammare med ett sådant ärende att göra? efter mitt förmenande alldeles intet, och således återstår icke någon annan utväg än att tillsätta ett enskildt Utskott för denna frågas handläggning. Så tillgick det i forna Borgare-Ståndet, hvarest flera Ståndet ensamt rörande ärenden handlades af Ståndets enskilda Utskott, och jag yrkar att man på samma sätt nu ville här gå till väga.

Öfverläggningen förklarades nu vara afslutad; och efter af Herr Talmannen derom framställda särskilda propositioner blefvo såväl Herr Sjöbergs som Herr von Troils nu föredragna motioner hänvisade till handläggning af ett *enskildt Utskott*, bestående af sju ledamöter, hvilka vid sammanträde nästkommande Onsdag den 23 i denna månad komma att af Kammaren utväljas; och skulle de i ämnet afgifna yttranden till detta Utskott öfverlemnas.

§ 15.

Uppå hemställan af vice Talmannen Herr Mannerskantz, beslöt Kammaren att det tal, hvilket Talmannen å Rikssalen nästlidne Lördag höll till Hans Maj:t Konungen, skulle i denna dagens protokoll intagas; och var detta tal af följande lydelse:

Stormäktigste Allernädigste Konung!

Denna stund, då Svenska folkets ombud första gången efter nu gällande Riksdags-ordning stå samlade inför Eders Kongl. Maj:ts thron, är en stund, som manar fram stora minnen och stora förhoppningar. Hon återför nemligen tanken tillbaka på afslutade århundraden, under hvilka de fyra Riks-Stånden utöfvat folkets lagstiftningsrätt och här afgifvit försäkringar, dem de genom en ärorik verksamhet bekräftat. Men hon hänvisar tillika på en i mer än vanlig bemärkelse ny framtid, i det att hon slår upp första sidan af en bok, hvars alla blad ännu äro oskrifna. Vi tro och vi hoppas, att hvad som från i dag kommer att på dem upptecknas, skall äfven det bära vittnesbörd om redligt arbete för ett älskadt

fäderneslands välgång, och vi bedja af innersta hjerta, att Gud dertill ville gifva sin välsignelse.

Bland de många viktiga angelägenheter, som närmast skola af Riksdagen behandlas, kan måhända ingen göra anspråk på bestämdt företräde framför de öfriga. Två frågor hafva emellertid de sist gångna månaderna synnerligen varit föremål för öfverläggningar och samtal man och man emellan. Den ena af dessa rör penningställningen i landet, den andra försvarsverket. Om ock, hvad den förra beträffar, åsigtarna icke alltid visat sig tillräckligt klara angående Representationens förmåga att afhjelpa tillfälliga förlägenheter, så har likväl med omisskännelig tydlighet och kraft nödvändigheten af sparsamhet blifvit allmänt uttalad. Icke desto mindre kräfver den sistnämnda frågans nöjaktiga lösning betydliga uppgiffringar, hvilka man lika allmänt är beredvillig att underkasta sig, ty icke ens blodet får sparas, om det gäller att dermed betrygga fosterjordens frihet. Sannolikt blifva väl meningarne delade om sättet och medlen för sakens befrämjande, men fullkomlig enighet råder i orubblig trohet samt den djupaste vördnad och tillgifvenhet för Eders Kongl. Maj:t och dess hus. Då Riksdagens Andra Kammare nu härom i underdånighet afgifver sin lifliga försäkran, anhåller den äfven att i Eders Kongl. Maj:ts nådiga ynnest och bevägenhet städse få vara innesluten.

§ 16.

Beträffande härefter af Herr Sjöberg väckt fråga derom, att förteckning på Kammarens ledamöter borde så skyndsamt som möjligt upprättas och befordras till trycket, yttrades den önskan, att till ledamöternes namn måtte fogas uppgift på deras adresser, ej blott här i hufvudstaden, utan äfven i landsorterna, äfvensom att denna förteckning måtte uppgöras i förening med den, som i Första Kammaren upprättades, och att således de personer inom båda Kamrarna, som erhöillo uppdrag att upprätta dessa förteckningar måtte sätta sig i beröring med hvarandra.

Herr Talmannen hemställde, det Kammaren måtte lemna uppdrag att härom gå i författning åt de ledamöter, som i morgondagens sammanträde skulle utväljas för att ombesörja Kammarens ekonomiska angelägenheter, och fann Kammaren skäligt härtill lemna bifall.

§ 17.

Uppå hemställan af Herr Friherre von Schulzenheim, med hvilken Herrar Ödmansson och Carl Anders Larsson sig förenade, beslöt Kammaren, att tillkännagifvanden om Kammarens sammanträden skulle offentliggöras, ej allenast genom annonsering i de mest spridda dagliga tidningarne inom hufvudstaden och genom anslag å behöriga ställen inom Riksdagens hus, utan äfven genom anslag dels inom Hôtel Rydberg å Norrmalm, och dels inom Riksbankens hus.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ till 2 e. m.

In fidem
H. Husberg.